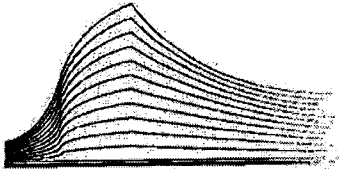

Kopie

Afgeleverd aan: Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel

Vrij van griffierecht - art. 280,2° W.Reg.

Repertoriumnummer
2017/143
Datum van uitspraak
12 januari 2017
Rolnummer
2016/AB/79

Uitgifte

Uitgereikt aan

op
€
JGR

Arbeidshof te Brussel

zevende kamer

Arrest

COVER 01-00000755170-0001-0010-01-01-1

genomen en voor uitspraak gesteld op donderdag 5 januari 2017. De uitspraak werd verdaagd tot op heden.

*

DE FEITEN EN DE RECHTSPLEGING.

1.

De heer L woonde, op het ogenblik van het ontstaan van de betwisting waarover de eerste rechter uitspraak deed, samen met zijn moeder en zijn twee oudere broers. Hij was nog student. Ingevolge een problematische opvoedsituatie was de heer L sinds 21 januari 2015 in begeleiding bij de vzw De Loper. Dit is een centrum voor begeleid wonen en voor thuisbegeleiding. In het kader van deze begeleiding (cf. verder) was een verblijfssubsidie voorzien van 26,87 € per dag.

Op 13 juli 2015 heeft de heer L een leefloon aangevraagd bij het ocmw Halle vanaf 24 juli 2015, dit is de dag waarop hij 18 jaar werd en het recht op verblijfsubsidies in principe verviel.

2.

Bij beslissing van 20 augustus 2015 heeft het ocmw Halle deze aanvraag geweigerd, op basis van volgende motivering:

“ U heeft voldoende inkomsten en bestaansmiddelen (art.3, 4° van de wet van 26.05.2002), namelijk aangezien u samenwoont met uw moeder kan het ocmw rekening houden met diens inkomen. Het loon van de moeder overschrijdt ruimschoots het minimumbedrag van het respectievelijk leefloon. Uw moeder is tevens in begeleiding bij de dienst BHV. Deze budgettaire begeleiding verloopt positief en vertoont geen uitzonderlijke uitgaven. Op basis van het sociaal onderzoek kunnen wij U bijgevolg niet aanzien als behoeftig waardoor u niet in aanmerking komt voor een leefloon en/of voor andere financiële steun.

Gezien u schoolgaande bent en rechtgevend op kinderbijslag verwijzen wij tevens naar artikel 336 van het Burgerlijk Wetboek, nl. de onderhoudsplicht van de ouders. Uw moeder vervult deze plicht letterlijk, de vader door middel van een maandelijkse overschrijving van onderhoudsgeld aan de moeder.”

3.

Bij verzoekschrift van 19 oktober 2015 heeft de heer L deze beslissing betwist voor de Nederlandstalige arbeidsrechtbank te Brussel.

Bij vonnis van 17 december 2015, ter kennis gebracht bij gerechtsbrief van 22 december 2015, heeft de arbeidsrechtbank de vordering ontvankelijk en gegrond verklaard. De bestreden administratieve beslissing werd vernietigd en het ocmw Halle werd veroordeeld tot toekenning en betaling aan de heer Laporte van het recht op maatschappelijke integratie

OCMW - leefloon
tegensprekelijk arrest
definitief
kennisgeving per gerechtsbrief (art. 580, 8°, Ger. W.)

OPENBAAR CENTRUM VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN VAN HALLE, met zetel te 1500 HALLE, Auguste Demaeghtlaan 30, appellant, vertegenwoordigd door mr. ROOBAERT Anton, advocaat te 1500 HALLE, Vestingstraat 8

tegen

L geïntimeerde,
vertegenwoordigd door mr. NAGELS Laetitia, advocaat te 1170 BRUSSEL, Vorstlaan 36

*

Na beraad, spreekt het arbeidshof te Brussel het volgend arrest uit:

Gelet op de stukken van de rechtspleging, in het bijzonder op:

- het voor eensluidend verklaard afschrift van het bestreden vonnis, uitgesproken op tegenspraak op 17 december 2015 door de arbeidsrechtbank te Brussel, 16e kamer (A.R. 15/3064/A),
- het verzoekschrift tot hoger beroep, ontvangen ter griffie van dit hof op 21 januari 2016,
- de neergelegde conclusies,
- het schriftelijk advies van het openbaar ministerie, neergelegd ter griffie op 25 november 2016 door waarnemend advocaat-generaal Nathalie Van den Brande,
- de voorgelegde stukken.

*

De partijen hebben hun middelen en conclusies uiteengezet tijdens de openbare terechtzitting van 3 november 2016, waarna de debatten werden gesloten, het openbaar ministerie zijn schriftelijk advies ter griffie heeft neergelegd, de zaak in beraad werd

in de vorm van een leefloon voor een samenwonende persoon met ingang van af 24 juli 2015.

Bij verzoekschrift van 21 januari 2016 heeft het ocmw Halle beroep aangetekend tegen dit vonnis.

4.

Uit de stukken voorgebracht voor het arbeidshof blijkt dat de heer L vanaf 20 maart 2016 verhuisd is naar een sociale woning en dat het ocmw Halle hem vanaf dat ogenblik een leefloon toekent als alleenstaande. De betwisting is voor het hof dan ook beperkt tot de periode van 24 juli 2015 tot 19 maart 2016.

DE ONTVANKELIJKHEID.

Het hoger beroep is ingesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen en binnen de wettelijke termijn. Het beroep is ontvankelijk.

BEOORDELING.

1.

De eerste rechter stelde in de eerste plaats vast dat het ocmw Halle een verkeerde toepassing gemaakt had van artikel 34, § 2 van het Koninklijk Besluit van 11 juli 2002 tot uitvoering van de wet van 26 mei 2002 op de maatschappelijke integratie, door er vanuit te gaan dat de bestaansmiddelen van de moeder in ieder geval in rekening moesten gebracht worden voor de vaststelling van het leefloon, terwijl dergelijke aanrekening slechts facultatief is en een opportuniteitsbeoordeling veronderstelt, die door het ocmw Halle niet werd uitgevoerd.

De eerste rechter stelde verder dat niet zomaar naar de onderhoudsplicht van de ouders kan verwezen worden. Of de onderhoudsplichtige moeten worden aangesproken, dient het voorwerp uit te maken van een grondig sociaal onderzoek.

2.

Het ocmw Halle verduidelijkt in zijn beroepsbesluiten de overwegingen die gemaakt werden om rekening te houden met de inkomsten van de moeder (opportuniteitsoordeel). Het erkent dat deze redenen niet uitdrukkelijk werden opgenomen in het sociaal verslag.

Het stelt verder dat, op basis van het vonnis van de arbeidsrechtbank, elke burgerlijke meerderjarige jongere in aanmerking kan komen voor een leefloon, ongeacht het inkomen van de ouders mits deze uitdrukkelijk te kennen geven dat zij verkiezen niet meer in te staan voor hun kind. In casu had de moeder van de heer L een maandelijks inkomen van € 1.400. Zij had wel drie zonen, maar twee ervan waren loontrekkende.

Het ocmw verwijst ten slotte naar de incoherente wetgeving inzake de verblijfssubsidie, waarbij enkel een verplichte beroepsprocedure voor de arbeidsrechtbank kan bepalen of de jongere recht heeft op een verblijfssubsidie of leefloon vanaf zijn meerderjarigheid.

3.

De heer L vraagt de bevestiging van het bestreden vonnis. Hij sluit aan bij de overwegingen van de eerste rechter. Hij onderlijnt vooral dat de gezinssituatie en de relatie met zijn moeder heel bijzonder was. In feite stond zijn moeder helemaal niet voor zijn onderhoud in. Zij liet toe dat hij samen met zijn broers in haar appartement verbleef. Zij zelf was daar zeer zelden aanwezig; ze had een relatie met de onderbuur. Voor het overige kwam zij helemaal niet tussen in het onderhoud en ook niet in de schoolfacturen en dergelijke. Integendeel was het de zoon die, op basis van de verblijfssubsidie, aan zijn moeder een huur betaalde van € 250 per maand.

3.

Overeenkomstig artikel 3, 4° van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie, moet de persoon die aanspraak maakt op het recht op maatschappelijke integratie, onder meer voldoen aan de voorwaarde dat hij niet beschikt over toereikende bestaansmiddelen, noch er aanspraak op kan maken. Overeenkomstig artikel 16, § 1 van de Wet kunnen als bestaansmiddelen in aanmerking genomen worden, binnen de perken bepaald door de Koning, de bestaansmiddelen van de personen met wie de aanvrager samenwoont. Artikel 22 van het Koninklijk Besluit van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie bepaalt met welke bestaansmiddelen geen rekening moet gehouden worden.

Artikel 34 van het Koninklijk Besluit van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie bepaalt dan de voorwaarden waarbinnen rekening kan gehouden worden met de bestaansmiddelen van de personen met wie de gerechtigde samenwoont. Overeenkomstig art. 34 § 2 kan, indien de aanvrager samenwoont met één of meer meerderjarige ascendenten en /of descendenten van de eerste graad (dus met één van de ouders), met de inkomsten van deze samenwonenden rekening gehouden volgens de formule bepaald in artikel 34 § 2, (de tweede zin van dit artikel). Die formule komt er in feite op neer dat rekening gehouden wordt met het geheel van de inkomsten van de samenwonende, dat het bedrag van het leefloon voor een samenwonende overschrijdt.

Overeenkomstig artikel 4, § 1 van de wet kan van de leefloonaanvrager gevraagd worden dat hij zijn rechten laat gelden op onderhoudsgeld vanwege de personen die daartoe gehouden zijn.

4.

Voor een correcte beoordeling van de zaak is het noodzakelijk de aard te bepalen van de "verblijfssubsidie" waarover de heer L beschikte in het kader van zijn begeleiding door de vzw De Loper en de verhouding van deze subsidie ten aanzien van het leefloon. Deze subsidie wordt uitgekeerd in het kader het Besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 1994 inzake de erkenningsvoorwaarden en de subsidienormen voor de voorzieningen van de bijzondere jeugdbijstand.

Het besluit kent subsidies toe aan een aantal voorzieningen die in het kader van de reglementering erkend worden, zoals begeleidingstehuizen, gezinstehuizen, onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra, dagcentra, thuisbegeleidingsdiensten, diensten voor begeleid zelfstandig wonen en diensten voor pleegzorg.

5.

Artikel 39 van het besluit voorziet de subsidie voor het verblijf van minderjarigen, die begeleid worden door een dienst voor zelfstandig wonen.

Dit artikel bepaalt (§ 1 en 2):

"§ 1. Om de uitgaven te vergoeden met betrekking tot het verblijf van de minderjarigen die zelfstandig wonen, evenals voor het verblijf van de minderjarigen in een voorziening van categorie 1 tot 4, worden aan de voorzieningen van categorie 1 tot en met 4 en 6 per minderjarige en per dag subsidies toegekend overeenkomstig de tarieven bepaald in bijlage 3 bij dit besluit.

§ 2. De subsidies voorzien in § 1 worden niet uitbetaald voor de personen vermeld in artikel 1, punt 3°, b) die zelfstandig wonen, tenzij na uitputting van de procedure waaruit blijkt dat de betrokkene geen recht heeft op het bestaansminimum en niet over voldoende eigen inkomsten beschikt. De Vlaamse minister bepaalt de wijze waarop aan de voorziening voorschotten worden verleend gedurende de tijd dat de procedure loopt

De personen, "vermeld in artikel 1, punt 3°, b" zijn de personen die gelijkgesteld worden met de minderjarigen en na de leeftijd van 18 jaar nog verder bijstand kunnen genieten."

6.

Uit deze bepaling blijkt dat, in de regel, personen die de leeftijd van 18 jaar bereiken hebben niet meer in aanmerking komen voor de toekenning van een verblijfssubsidie. Uitzonderlijk kan deze subsidie toch toegekend worden wanneer de betrokkene geen recht heeft op het bestaansminimum (leefloon). Gedurende de tijd noodzakelijk voor de procedure tot het bekomen van het leefloon, kunnen voorschotten worden verleend.

Het ocmw Halle kan dan ook niet gevolgd worden in zijn analyse waarin het de reglementering verwijt de persoon, die een verblijfssubsidie ontvangt, te verplichten een

beroep in te stellen tegen de beslissing van het ocmw om de verblijfssubsidie te kunnen behouden.

Bij de beoordeling van de betwisting dient abstractie gemaakt worden van deze verblijfs subsidie. Het ocmw, en het hof, dienen het recht op leefloon te beoordelen op zichzelf, zonder rekening te houden met deze subsidie. Indien het leefloon wordt toegekend dan moet de subsidie, die tijdelijk werd doorbetaald, verrekend worden vermits het recht op deze subsidie - althans ten belope van het bedrag van het leefloon dat wordt toegekend - onverschuldigd ontvangen werd.

7.

Zoals de eerste rechter vaststelde, volgt uit artikel 34 § 2 van het Koninklijk Besluit van 11 juli 2002 niet dat het ocmw steeds het leefloon van de aanvrager moet berekenen in functie van het inkomen van de persoon met wie hij samenwoonde. De bepaling stelt uitdrukkelijk dat het ocmw kan rekening houden met het inkomen. Dit houdt in dat telkens een opportuniteitsafweging moet gemaakt worden of en in welke mate rekening moet gehouden worden met het inkomen van de samenwonende.

Spijtig genoeg geeft nog de leefloonwet, noch het Koninklijk Besluit tot uitvoering ervan aan de ocmw 's enige richtlijn inzake de criteria die moeten in aanmerking genomen worden.

Het lijkt logisch dat in eerste instantie door de wetgever gedacht is aan een correcte inschatting van de financiële mogelijkheden van de samenwonende. Aldus moet het ocmw bij de toepassing van artikel 34, § 2 rekening houden met de reële draagkracht van de ouders. Het is immers mogelijk dat deze over een inkomen beschikken dat theoretisch hoog genoeg is om de lasten van het onderhoud van het kind te dragen, maar dat deze personen andere lasten hebben, zoals zware schulden, die het hen onmogelijk maken om effectief bij te dragen in het onderhoud van het kind.

(Omgekeerd, wanneer deze bijzondere lasten er niet zijn, moet in de regel rekening gehouden worden met het inkomen van de ascendent, zoals berekend in toepassing van artikel 34, § 2 van het Koninklijk Besluit. Het kan inderdaad niet opgaan dat een leefloon wordt toegekend, alleen maar omdat de ascendenten, alhoewel zij daartoe financieel in staat zijn, er de voorkeur aan geven om hun kind een "zelfstandigheid" te geven die hen in feite vrijstelt van een wettelijke verplichtingen).

8.

Er kunnen echter ook andere situaties zijn waarin de aanrekening van de bestaansmiddelen niet aangewezen is, en niet in overeenstemming met de basisbeginselen van de leefloonwet. Iedere situatie moet daarbij in concreto beoordeeld worden.

De eerste rechter heeft terecht opgemerkt dat de bestreden administratieve beslissing deze afweging niet gemaakt heeft. In zijn beroepsakte geeft het ocmw aan welke de

“opportuniteit” redenen zijn waarom rekening werd gehouden met de inkomsten van de moeder. De aangegeven redenen vertrekken echter in essentie steeds vanuit het uitgangspunt dat de heer L in de betwiste periode verder over een verblijfssubsidie beschikte en dat het pedagogisch voor de hand ligt dat, in het kader van het leren omgaan met geld, een bijdrage in kosten van inwoners opvoedkundig te verantwoorden is.

Zoals reeds gesteld is dit uitgangspunt verkeerd. Vanaf zijn 18 jaar had de heer Laporte geen recht meer op deze verblijfssubsidie, zelfs indien deze bij wijze van voorschot verder is uitbetaald in afwachting van de uitspraak van de arbeidsrechtbank. Deze subsidie moet, zoals reeds vermeld, terugbetaald worden, rekening houdend met het bedrag van het eventueel toegekende leefloon.

Het ocmw Halle houdt in zijn beoordeling ook onvoldoende rekening met de reële gezinssituatie. Het blijkt zowel uit het sociaal verslag als uit de documenten van “De Loper” dat de moeder in feite zich in het geheel niet met haar zoon bezig hield, en ook op geen enkele wijze financieel bijdroeg in zijn onderhoud. Zij liet enkel toe dat deze - samen zijn broers - in het appartement verbleef, maar vroeg en kreeg als tegenprestatie daarvoor een huur betaald. Voor het overige werd de heer L “aan zijn lot” overgelaten, zij het dat hij gelukkig beroep kon doen op de diensten van de begeleiding “zelfstandig wonen”. De heer L haalde uit het samenwonen met zijn moeder in feite dus geen enkel voordeel. Er kan ook nauwelijks van een “samenwonen” gesproken worden. In die context was het niet redelijk aan de heer L een leefloon als samenwonende te ontfangen, door rekening te houden met het inkomen van de moeder, die in feite op geen enkele manier voor hem zorgde.

9.

Op basis van artikel 4 van de wet van 26 mei 2002 kan van de leefloonaanvrager worden gevraagd dat hij zijn rechten laat gelden op onderhoudsgeld vanwege de personen die daartoe gehouden zijn, en het bijzonder de ouders. Volgens een vaststaande rechtspraak gaat het hier echter ook enkel om een mogelijkheid, een faculteit, waarop het openbaar centrum slechts beroep kan doen na onderzoek te hebben of een dergelijke verwijzing, in acht genomen de concrete omstandigheden van de zaak, opportuun is en aan de aanvrager het recht op leefloon garandeert zoals het door de wet voorzien is. Ook hier oefent de rechter een controle met volle rechtsmacht uit, en kan hij zijn oordeel in de plaats stellen van dit van het openbaar centrum (Cass. 18.06.2011, J.T.T., 339).

Een beroep op artikel 4 van de wet is in de concrete omstandigheden van de zaak echter zeker niet aangewezen. De relatie tussen de heer L en zijn moeder is reeds zeer slecht. De toepassing van artikel 4 zou deze relatie alleen maar verslechteren. Bovendien lijkt het uitgesloten dat de moeder, zonder procedure, zou kunnen verplicht worden om een onderhoudsbijdrage te storten.

Wel kan het ocmw, in toepassing van artikel 26 van de wet, het toegekende leefloon terugvorderen bij de onderhoudsplichtigen, binnen de grenzen en beperkingen bepaald door de Koning.

10.

Het vonnis van de eerste rechter dient dan ook bevestigd te worden, met dien verstande dat de veroordeling beperkt wordt tot de periode van 24 juli 2015 tot 19 maart 2016, omdat vanaf die datum de heer L een leefloon kreeg als alleenstaande.

**OM DEZE REDENEN
HET ARBEIDSHOF**

Gelet op de Wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken, in het bijzonder op het artikel 24,

Rechtsprekend op tegenspraak,

Gelet op het eensluidend schriftelijk advies van mevrouw Nathalie Van den Brande, waarnemend advocaat-generaal, waarop geen repliek

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk, doch ongegrond en bevestigt het bestreden vonnis, onder het enkele voorbehoud dat de toekenning van een leefloon als samenwonende verschuldigd is voor de periode van 24 juli 2015 tot 19 maart 2016.

Veroordeelt overeenkomstig artikel 1017, al. 2 van het Gerechtelijk Wetboek het ocmw Halle tot de kosten van het hoger beroep, begroot in hoofde van de heer Laporte op € 174,94.

Aldus gewezen en ondertekend door de zevende kamer van het arbeidshof te Brussel,
samengesteld uit:

Fernand KENIS,
Christian LAURIERS,
Jean-Paul BUEKENHOUT,
bijgestaan door :
Sven VAN DER HOEVEN,

raadsheer,
raadsheer in sociale zaken, werkgever,
raadsheer in sociale zaken, werknemer-bediende,
griffier.

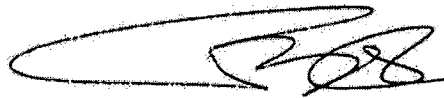
Fernand KENIS

Sven VAN DER HOEVEN

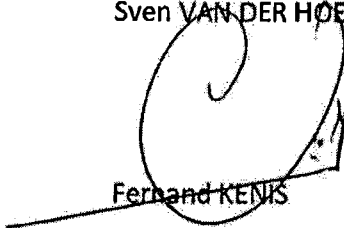
Christian LAURIERS

Jean-Paul BUEKENHOUT

en uitgesproken op de openbare terechtzitting van donderdag 12 januari 2017 door:

Fernand KENIS, raadsheer,
bijgestaan door
Sven VAN DER HOEVEN, griffier.

Fernand KENIS

Sven VAN DER HOEVEN

